

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI (EVA)

Perustiedot päätöksestä

Arvioitava asia: _____

Toimielin: _____

Esityslistan asia: _____

Arvioinnin tekijä: _____

Ohje lomakkeen täyttämisestä

Täytä lomake ohjeiden mukaisesti. Erittele ensin mahdolliset päätösvaihtoehdot ja kuvaa sen jälkeen niiden keskeisiä vaikutuksia lyhyesti. Tämän jälkeen täytä yleinen ennakkovaikutusten arviointi. Jos päätös vaatii lapsivaikutusten arviointia, täytä myös lapsivaikutusten arvioinnin taulukko.

Käytä arviointiasteikkoa (-3 – +3) taulukoiden täyttämässä ja hyödynnä esimerkkikysymyksiä vaikutusten tunnistamisessa. Jos kompromissivaihtoehtoa ei ole, voi sen jättää täyttämättä. Tarkemmat ohjeet eri näkökulmien huomioimiseen löytyy Ennakkovaikutusten ja lapsivaikutusten arvioinnin toimintaohjeesta.

Yhteenveto ja johtopäätökset kohtaa lasketaan eri vaihtoehtojen yhteenlaskettu arvo ja laaditaan lyhyt yhteenveto eri vaihtoehtojen johtopäätöksistä.

Seurantasuunnitelma kohtaan kirjataan suunnitelma seurannan ja arvioinnin tekemiseksi.

Ennakkovaikutusten arviointi

Päätösvaihtoehto	Lyhyt kuvaus vaikutuksista
Päätösvaihtoehto 0 (nykytila):	
Päätösvaihtoehto 1 (kehitysvaihtoehto):	
Päätösvaihtoehto 2 (kompromissivaihtoehto):	

Arviointiasteikko:

Asteikkoa käytetään alla olevan taulukon täyttämässä. Hyödynnä alla olevia esimerkkikysymyksiä vaikutusten tunnistamiseksi. Merkitse kuhunkin soluun arviointiluku (-3 – +3):

-3 = Erittäin kielteinen vaikutus

-2 = Merkittävästi kielteinen vaikutus

-1 = Vähäisesti kielteinen vaikutus

0 = Ei vaikutusta

+1 = Vähäisesti myönteinen vaikutus

+2 = Merkittävästi myönteinen vaikutus

+3 = Erittäin myönteinen vaikutus

Näkökulma	Vaikutuksen kohde	Vaihtoehto 0	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kuntastrategia	elinvoima ja vetovoima talous- ja resurssiviisaus hyvinvointi ja yhteisöllisyys saavutettavuus ja ympäristö			
Kuntalainen	hyvinvointi / elintavat ikävaikutukset tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus sosiaaliset suhteet ja kulttuuri liikkumismahdollisuudet heikoimmassa asemassa olevat osallistumismahdollisuudet			
Organisaatio	henkilöstön määrä, asema ja osallisuus johtaminen työhyvinvointi osaaminen			
Talous	kunnan rahoitusasema ja velkaantuneisuus (pitkä aikaväli) talousarvion toteutuminen (lyhyt aikaväli) vuosittaiset tilakustannukset palvelutuotannon muutos			
Ympäristö	elinolot, terveys ja viihtyvyys maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto maisema, kulttuuriperintö yhdyskuntarakenne ja liikenne			
Yritystoiminta / elinkeinoelämä	seudulliset vaikutukset yrittäjyyteen / elinkeinoihin kuntatason vaikutukset yrittäjyyteen / elinkeinoihin yritystason vaikutukset yrittäjyyteen / elinkeinoihin			
Yhteenveto ja johtopäätökset	Mitkä ovat päätöksen keskeisimmät vaikutukset?	Vaihtoehto 0 yhteensä	Vaihtoehto 1 yhteensä	Vaihtoehto 2 yhteensä

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI (LAVA)

- Lapsivaikutusten arviointi tehdään
- Päätöksellä ei ole merkittäviä lapsivaikutuksia, lapsivaikutusten arvioinnille ei tarvetta.

Täytä tarvittaessa lapsivaikutusten arviointi seuraavalle sivulle.

Lasten ja nuorten kuuleminen

Toimenpide	Vastaus
Onko olemassa olevaa tietoa hyödynnetty?	
Onko lapsia/nuoria kuultu edustuksellisesti tai laajasti?	
Kuulemisen menetelmät	
Lasten/nuorten esiin tuomat näkökulmat	

Arviointiasteikko:

Asteikkoa käytetään alla olevan taulukon täyttämiseksi. Hyödynnä alla olevia esimerkkikysymyksiä vaikutusten tunnistamiseksi. Merkitse kuhunkin soluun arviointiluku (-3 – +3):

-3 = Erittäin kielteinen vaikutus

-2 = Merkittävästi kielteinen vaikutus

-1 = Vähäisesti kielteinen vaikutus

0 = Ei vaikutusta

+1 = Vähäisesti myönteinen vaikutus

+2 = Merkittävästi myönteinen vaikutus

+3 = Erittäin myönteinen vaikutus

Vaikutusalue	Vaihtoehto 0	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Lasten näkemykset			
Hyvinvointi ja terveys			
Turvallisuus ja suoja			
Ihmissuhteet ja identiteetti			
Koulutus ja varhaiskasvatus			
Haavoittuvat ryhmät			
Syrjimättömyys			
Lapsen edun ensisijaisuus			
Oikeus elämään ja kehittymiseen			
Lapsen osallisuus			
Yhteenveto ja johtopäätökset (keskeiset vaikutukset):	Vaihtoehto 0 yhteensä	Vaihtoehto 1 yhteensä	Vaihtoehto 2 yhteensä

Seurantasuunnitelma	

Esimerkkikysymyksiä vaikutusten tunnistamiseksi

Lapsen näkemykset

- Onko lapsia kuultu valmistelussa ja onko lapsilla ollut mahdollisuus vaikuttaa ratkaisuvaihtoehtoihin?
- Miten lasten mielipiteet on huomioitu päätöksenteossa?

Hyvinvointi ja terveys

- Vaikuttaako päätös lasten fyysiseen tai psyykkiseen hyvinvointiin?
- Lisääkö päätös lasten mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa?
- Voiko päätös aiheuttaa stressiä tai kuormitusta lapsille?

Turvallisuus ja suoja

- Parantaako vai heikentääkö päätös lasten turvallisuutta arjessa?
- Onko päätöksellä vaikutusta kiusaamisen tai väkivallan riskiin?
- Vaikuttaako päätös lasten suojaan esimerkiksi digitaalisessa ympäristössä?

Ihmissuhteet ja identiteetti

- Voiko päätös vaikuttaa lasten sosiaalisiin suhteisiin (esim. ystävyysuhteet, perhe)?
- Tukeeko päätös lasten identiteetin ja itsetunnon kehittymistä?
- Lisääkö päätös yhteisöllisyyttä vai eristäytymistä?

Koulutus ja varhaiskasvatus

- Vaikuttaako päätös koulutus- tai varhaiskasvatuspalveluiden saatavuuteen?
- Lisääkö päätös oppimisen mahdollisuuksia ja tukea?
- Onko päätöksellä vaikutusta koulumatkojen turvallisuuteen?

Haavoittuvat ryhmät

- Onko vaikutuksia erityisesti vammaisiin, vieraskielisiin tai muissa haavoittuvissa asemassa oleviin lapsiin?
- Lisääkö päätös yhdenvertaisuutta vai eriarvoisuutta?
- Onko huomioitu erityisen tuen tarpeet?

Syrjimättömyys

- Kohteleeke päätös kaikkia lapsia yhdenvertaisesti?
- Onko olemassa riski, että jokin ryhmä jää palveluiden ulkopuolelle?

Lapsen edun ensisijaisuus

- Onko lapsen etu asetettu etusijalle päätöksenteossa?
- Onko lapsen etu perusteltu päätöksen taustalla?

Oikeus elämään ja kehittymiseen

- Tukeeko päätös lapsen kokonaisvaltaista kehitystä?
- Onko päätöksellä vaikutusta lasten terveyteen ja turvallisuuteen?

Lapsen osallisuus

- Onko lapsilla ollut mahdollisuus osallistua päätöksentekoon?
- Onko lasten näkemykset dokumentoitu ja huomioitu?

Miksi ennakkovaikutusten arviointia tarvitaan?

Kunnallishallinnossa tehdään laajoja ja kauaskantoisia päätöksiä, joilla on vaikutuksia mm. hyvinvointiin, terveyteen, elinympäristön viihtyvyyteen sekä talouteen.

Ennakkovaikutusten arvioinnin hyödyt:

Avoimempi päätöksentekokulttuuri

Mahdollistaa eri intressien, tavoitteiden ja näkökulmien käsittelyn

Tiivistää yhteistyötä jo valmisteluvaiheessa

Varmistaa valmistelun ja päätöksenteon laatua

Suuntaa resurssit oikeaan paikkaan

Auttaa parhaan ratkaisun valinnassa

VALMISTELIJAT:

- Valmistelu on avoimempaa ja järjestelmällisempää
- Yhteistyö vahvistuu ja vastuu jakaantuu
- Toimialojen välinen dialogi kehittyi
- Yhteys kuntastrategiaan terästyy

PÄÄTÖKSENTEKIJÄT:

- Eri päätösvaihtoehdot tuodaan avoimesti esiin
- Vaihtoehtoja on helpompi verrata
- Valmisteluyhteistyö ja osallisuus vahvistuvat
- Päätökset ovat vahvemmin punnittuja ja perusteltuja
- Vastuunjako selkeytyy
- Päätökset ovat kestävämpiä ja vaikuttavampia

KUNTALAISET:

- Päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja heidän hyvinvointiinsa on pohdittu kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista
- Päätösten vaikuttavuus lisääntyy
- Päätöksenteon avoimuus kasvaa
- Osallisuus vahvistuu luoden luottamusta

6 VAIHETTA

Ennakkoarvioinnin toteuttamiseen

Ennakkoarvioinnin tavoite on:

- jäsentää ja selventää päätöksentekoa
- tukea moniarvoista ja läpinäkyvää päätöksentekokulttuuria
- tarkastella vaikutuksia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- osoittaa ratkaisuvaihtoehtojen edut ja haitat
- tarkastella erilaisia ja eri aikoina tapahtuvia vaikutuksia samanaikaisesti ja ristiin
- arvioida vaikutuksia sillä tarkkuustasolla kuin se on mahdollista

Lisätietoa Kuntaliiton [Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi](#) -sivuilla